

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 28. november 2016
Kontor: EU-retskontoret
Sagsbeh: Christian Andersen-
Mølgaard
Sagsnr.: 2016-3051/01-0043
Dok.: 2145187

Supplerende samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i Det Blandede Udvalg den 8.-9. december 2016

Side:

2-5	Punkt 6:	Bekæmpelse af terror og organiseret kriminalitet
A) Returnerende fremmedkrigere
- <i>Udveksling af synspunkter</i>
KOM-dokument foreligger ikke
B) Samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder og serviceudbydere af elektronisk kommunikation
- <i>Fælles fransk-tysk brev</i>
KOM-dokument foreligger ikke
6-9	Punkt 7:	EU-USA Paraply-aftalen
- <i>Information fra formandskabet</i>
KOM-dokument foreligger ikke

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Dagsordenspunkt 6: Bekæmpelse af terror og organiseret kriminalitet: A) Returnerende fremmedkrigere, B) Samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder og serviceudbydere af elektronisk kommunikation

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 forventes en overordnet drøftelse af, hvordan EU kan støtte medlemsstaterne i forhold til at håndtere truslen fra returnerende fremmedkrigere. Endvidere forventes en drøftelse af samarbejdet mellem de retshåndhævende myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. Sidstnævnte drøftelse forventes at tage udgangspunkt i et fælles tysk-fransk brev om styrkelse af den indre sikkerhed i EU, hvoraf det bl.a. fremgår, at der bør gælde samme regler for alle udbydere af internet og elektronisk kommunikation. Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvad drøftelserne nærmere kommer til at dreje sig om. Det forventes, at man fra dansk side vil kunne tage drøftelserne til efterretning.

2. Baggrund

Det forventes, at der på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 vil være en overordnet drøftelse af, hvordan EU kan støtte medlemsstaterne i forhold til at håndtere truslen fra returnerende fremmedkrigere. Det forventes endvidere, at formandskabet vil lægge op til en drøftelse af samarbejdet mellem de retshåndhævende myndigheder og udbydere af elektroniske kommunikationstjenester. Denne drøftelse forventes at tage udgangspunkt i et fælles tysk-fransk brev fra oktober 2016 om styrkelse af den interne sikkerhed i EU, hvoraf det bl.a. fremgår, at der bør gælde samme regler for alle udbydere af internet og elektronisk kommunikation. Der er på nuværende tidspunkt ikke kendskab til, hvad drøftelserne nærmere kommer til at dreje sig om.

3. Formål og indhold

Håndtering af truslen fra returnerende fremmedkrigere varetages i udgangspunktet alene af medlemsstaterne.

For så vidt angår hjemvendte og tilrejsende fra Syrien/Irak vurderer PET's Center for Terroranalyse (CTA) i den seneste årlige vurdering af truslen mod Danmark af 28. april 2016 bl.a., at militant islamistisk propaganda fortsat påvirker personer i Danmark til at udrejse til konfliktzonen i Syrien/Irak. CTA vurderer dog, at færre personer udrejser nu end tidligere. De udrejste tilslutter sig primært militant islamistiske grupper, i første række IS.

CTA vurderer, at der fra Danmark er udrejst mindst 135 personer til Syrien/Irak siden sommeren 2012. Tallet kan være højere. Det er stadig fortrinsvis yngre sunnimuslimske mænd, der udrejser. CTA vurderer, at op mod 10 procent af de udrejste er kvinder. Kvindernes relative andel er steget siden sommeren 2014 sammenlignet med de foregående år. CTA vurderer, at lige under halvdelen af dem, der har været udrejst, nu befinder sig i Danmark. Knap en fjerdedel er stadig i konfliktzonen, og en tilsvarende andel formodes dræbt.

PET følger løbende udviklingen i trusselsbilledet.

Medlemsstaternes håndtering af truslen fra returnerende fremmedkrigere suppleres af samarbejdet i EU, hvor medlemsstaterne kan understøttes af bl.a. Europol, som bl.a. har til opgave at støtte og styrke EU-medlemsstaternes nationale myndigheders indsats mod og gensidige samarbejde om forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

PET har på retshåndhævelsesområdet et godt og produktivt forhold til Europol, der anses for at være en nødvendig og central partner.

Sideløbende med det politimæssige samarbejde på terrorbekæmpelsesområdet varetager PET den efterretningsmæssige indsats på området

Denne indsats foregår som altovervejende hovedregel i et tæt samarbejde med andre landes efterretningstjenester, og Europol indgår ikke i samarbejdet.

For så vidt angår samarbejde mellem retshåndhævende myndigheder og serviceudbydere af elektronisk kommunikation, må det fransk-tyske brev på dette punkt ses i forlængelse af rådskonklusionerne fra juni 2016, hvoraf det fremgår, at samarbejdet med serviceudbydere skal styrkes med henblik på at sikre navnlig oplysninger om abonnenter bag en IP-adresse til brug for efterforskning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 28. november 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaternes holdninger til den forventede drøftelse af håndtering af truslen fra returnerende fremmedkrigere. For så vidt angår samarbejde mellem

retshåndhævende myndigheder og serviceudbydere af elektronisk kommunikation nød rådskonklusionerne fra juni 2016, der bl.a. omhandlede dette punkt, stor opbakning mellem medlemsstaterne. Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaternes holdninger til det tysk-franske brev.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positiv over for at drøfte håndteringen af truslen fra returnerende fremmedkrigere. Fra dansk side er man positiv over for tiltag fra EU, som kan understøtte medlemsstaternes indsats på terrorbekæmpelsesområdet.

Det er afgørende, at de danske myndigheder har gode muligheder for at efterforske, sikre beviser og retsforfølge kriminelle handlinger med et grænseoverskridende element. Det gælder i høj grad også IT--kriminalitet.

Det er derfor vigtigt at drøfte de retlige myndigheders adgang til at indsamle og anvende elektronisk data i efterforskningen af straffesager, herunder rammerne for samarbejdet mellem retshåndhævende myndigheder og serviceudbydere af elektronisk kommunikation.

Forudsat at drøftelserne i EU har fokus på den bedst mulige anvendelse af de gældende regler og redskaber for retligt samarbejde frem for udvikling af nye regler, er man fra dansk side positivt indstillet over for det videre arbejde.

Det forventes, at man fra dansk side kan tage drøftelserne til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Rådsmødedrøftelser omkring EU's terrorbekæmpelsesindsats er løbende blevet forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenspunkt 7: EU-USA Paraply-aftalen

Revideret notat. Ændringer er anført i kursiv.

Sagen er i et vist omfang omfattet af retsforbeholdet.

1. Resumé

Sagen er i et vist omfang omfattet af retsforbeholdet. På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 8.-9. december 2016 forventes formandskabet at orientere om ministermødet mellem EU og USA, der forventes afholdt den 4.-5. december 2016, hvor bl.a. aftalen mellem EU og USA om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger (paraply-aftalen) forventes afsluttet. Paraply-aftalen indeholder overordnede databeskyttelsesprincipper, som vil skulle iagttages i forbindelse med indgåelse af konkrete aftaler om udveksling af personoplysninger mellem EU og USA. Sagen rejser ikke spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet og har hverken lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Regeringen er overordnet positiv i forhold til, at der fastsættes generelle, grundlæggende databeskyttelsesretlige principper, der skal iagttages i forbindelse med indgåelse af konkrete aftaler om udveksling af personoplysninger mellem EU og USA.

2. Baggrund

Kommissionen fik på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 2.-3. december 2010 et forhandlingsmandat, som gav Kommissionen mulighed for – på nogle nærmere betingelser – at forhandle en generel databeskyttelsesaftale med USA.

*Kommissionen og USA nåede den 8. september 2015 til enighed om en aftale om beskyttelse af personoplysninger i forbindelse med forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning af strafbare handlinger (**paraply-aftalen**).*

Paraply-aftalen mellem EU og USA er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 16 og skal behandles efter proceduren i TEUF artikel 218, stk. 5 og stk. 6, litra a.

Efter forslag fra Kommissionen traf Rådet afgørelse om undertegnelse af paraply-aftalen på EU's vegne den 20. maj 2016. EU og USA underskrev paraply-aftalen den 2. juni 2016.

Det forventes, at Europa-Parlamentet godkender paraply-aftalen den 1. december 2016. Det forventes, at Rådet træffer afgørelse om indgåelse af aftalen forud for ministermødet mellem EU og USA den 4.-5. december 2016.

3. Formål og indhold

Paraply-aftalen fastlægger nogle overordnede databeskyttelsesprincipper, som vil skulle lægges til grund i forbindelse med indgåelse af konkrete aftaler om udveksling af personoplysninger mellem EU og USA som led i forebyggelse, efterforskning og forfølgning af kriminalitet, herunder terrorisme, inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

Det drejer sig bl.a. om ret til indsigt i, hvilke oplysninger der behandles, ret til at få oplysninger berigtiget samt ret til erstatning, hvis der lides et tab som følge af ulovlig databehandling.

Paraply-aftalen tager udgangspunkt i de principper, der allerede ligger til grund for databeskyttelsen i EU inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

Hjemmelsgrundlaget

Paraply-aftalen mellem EU og USA er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 16 og 218, stk. 5 og stk. 6, litra a.

Det følger af præambelbetragtning 6 i Rådets afgørelse (EU) 2016/920 af 20. maj 2016 om undertegnelse af paraply-aftalen, at i medfør af artikel 2 og 2a i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og TEUF, er de regler, der er fastsat i aftalen, vedrørende medlemsstaternes behandling af personoplysninger under udøvelse af aktiviteter, der er omfattet af tredje del, afsnit V, kapitel 4 eller 5, i TEUF, ikke bindende for og finder ikke anvendelse i Danmark.

Paraply-aftalen er således bindende for og finder anvendelse i Danmark, når danske myndigheder udveksler personoplysninger med USA på baggrund af en EU-retsakt på det politimæssige og strafferetlige område, som er bindende for og finder anvendelse i Danmark.

Danmark har mulighed for at indgå bilaterale aftaler med USA om databeskyttelse ved videregivelse af personoplysninger som led i forebyggelse, efterforskning og forfølgning af kriminalitet, herunder terrorisme, inden

for det politimæssige og strafferetlige samarbejde i de tilfælde, hvor paraplyaftalen ikke finder anvendelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til Kommissionens forhandlingsmandat blev drøftet på et møde i Europa-Parlamentet den 10. november 2010. I forlængelse heraf vedtog Parlamentet den 11. november 2010 en resolution, der bredt støtter op om indholdet af Kommissionens forhandlingsmandat.

Europa-Parlamentet skal i henhold til TEUF artikel 218, stk. 6, litra a, godkende paraply-aftalen, før EU kan indgå aftalen med USA.

Paraply-aftalen er blevet godkendt i Europa-Parlamentets udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE-udvalget) den 24. november 2016.

Europa-Parlamentet forventes at behandle sagen på samlingen den 1. december 2016.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Det følger af gældende dansk ret, at persondatalovens regler bl.a. skal iagttages, når der videregives personoplysninger inden for det strafferetlige område fra en dansk myndighed til en amerikansk myndighed. Endvidere skal persondatalovens regler bl.a. iagttages, når en dansk myndighed modtager og behandler personoplysninger inden for det strafferetlige område, som er videregivet fra f.eks. en amerikansk myndighed. Det er Justitsministeriets vurdering, at de databeskyttelsesprincipper, der følger af paraply-aftalen, i praksis svarer til de foranstaltninger, der allerede følger af gældende dansk ret, når der behandles personoplysninger inden for det strafferetlige område ved domstolene samt politi- og anklagemyndigheden.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har ingen økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 28. november 2016 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet træffer afgørelse om indgåelse af aftalen forud for ministermødet mellem EU og USA den 4.-5. december 2016.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positiv i forhold til, at der fastsættes generelle, grundlæggende databeskyttelsesretlige principper, der skal iagttages i forbindelse med indgåelse af konkrete aftaler om udveksling af personoplysninger mellem EU og USA.

Fra dansk side lægges der i den forbindelse vægt på, at paraply-aftalen mellem EU og USA tager udgangspunkt i de principper, der allerede ligger til grund for databeskyttelsen i EU inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg og Retsudvalget

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. oktober 2011.